

Nr 158

Utlåtande i anledning av väckta motioner om översyn av gällande bestämmelser angående statsbidrag till folktandvård.

(3:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Carlqvist m. fl.* (I: 77) och den andra inom andra kammaren av fröken *Karlsson m. fl.* (II: 73), har föreslagits, att riksdagen måtte besluta en översyn av gällande bestämmelser för bidrag till folktandvård för åstadkommande av lika grunder för bidragsgivningen till landsting och städer utanför landsting.

Motionärerna har anfört följande.

De nu gällande statsbidragsbestämmelserna angående statsbidrag till folktandvård återfinnas i kungl. kungörelsen den 22 september 1950 (SFS nr 605), huvudsakligen i paragraferna 16 och 22. Beträffande *statsbidrag till landsting* stadgas i 16:e paragrafen att »1. Statsbidrag utgår till utrustning av varje distriktstandpoliklinik, som ingår i folktandvårdsplanen, med tre tusen kronor, och, om mer än en tandläkare skall vara där anställd, med ettusentrehundra kronor för varje ytterligare sådan tandläkare, samt, beträffande de i folktandvårdsplanen upptagna annextandpolikliniker och ambulatoriska tandpolikliniker, med ettusen kronor för envar sådan poliklinik. 2. För varje barn, som enligt 15 § 1 och 2 mom. inom visst landstingsområde erhåller systematisk behandling mot fastställd årsavgift, utgår, där den årliga behandlingen avslutats, driftbidraget till landstinget med sexton kronor om året till och med det kalenderår, under vilket barnet fyller femton år».

I 22 § stadgas beträffande statsbidrag till folktandvård i stad utanför landsting: »För varje barn, som enligt 15 § 1 och 2 mom. erhåller systematisk behandling mot fastställd årsavgift inom stad, som ej deltagar i landsting, utgår, där den årliga behandlingen avslutats, driftbidrag till staden med åtta kronor om året till och med det kalenderår, under vilket barnet fyller femton år.

Som villkor härför skall gälla, att tandvård inom staden meddelas i enahanda omfattning och på motsvarande villkor, som stadgats beträffande landstingsområdena, samt att stadens tandvård är anordnad på sätt, som av medicinalstyrelsen godkännes.»

Stad utom landsting erhåller sålunda icke någon form av utrustningsbidrag och endast hälften av det driftbidrag, som utgår till landsting.

Folktandvårdsförfattningarna 1950 grunda sig i huvudsak på det betänkande angående folktandvårdens organisation m. m., som 1948 avgavs av 1946 års folktandvårdssakkunniga. När det gäller statsbidraget till de icke landstingsanslutna städerna, avviker emellertid lagen väsentligt från sakkunnigförslaget. På s. 105 i betänkandet läses följande: »1937 års sakkunniga framhöllo, att städer, som icke deltaga i landsting, ej borde inordnas i den egentliga distriktstandvården utan tillåtas att på egen hand ordna sin folktandvårdsfråga. Med hänsyn till förhållandena i dessa städer skulle det möta vanskligheter att där tillämpa de regler för tandvårdens organisation, vilka utformats med tanke på landstingsområdena. Statsbidraget borde därför icke bindas vid alltför detaljerade bestämmelser beträffande organisatoriska detaljer. Att så icke skulle ske ansågs bliva till förmån för städerna själva. Bland annat med hänsyn härtill föreslogs statsbidraget till städer utom landsting att utgå med visst belopp per behandlat barn, innebärande ett väsentligt lägre bidrag än vad som förutsattes komma landstingen till del.

I den mån i berörda städer folktandvård anordnats har emellertid densamma utformats efter huvudsakligen samma linjer som beträffande landstingen. Medicinalstyrelsen har sålunda vid fastställande av planer för folktandvården i Gävle, Hälsingborg, Malmö och Göteborg föreskrivit att vad i 4—7 samt 14 §§ i kungörelsen om statsbidrag till folktandvård stadgas skulle äga tillämpning.

I underdånigt utlåtande den 25 maj 1944 i anledning av en framställning från Sveriges tandläkarförbund om sådan ändring av 15 § i kungörelsen att därav tydligare än f. n. måtte framgå rätt för städer utom landsting att på egen hand ordna sin folktandvård, särskilt beträffande tandläkarnas tjänstgöringstider, har medicinalstyrelsen ifrågasatt, att eventuellt reglerna rörande anordnande av folktandvården i städer utom landsting skulle göras till föremål för förnyad prövning i samband med en blivande översyn av folktandvårdsförfattningarna.

De sakkunniga hava icke funnit erforderligt föreslå några särbestämmelser för folktandvården inom berörda städer. Tandvården bör här tillgodoses efter samma linjer som beträffande landstingsområdena. Anledning saknas att i statsbidragshänseende giva dessa städer en sämre ställning. Statsbidrag förelås därför skola utgå efter gemensamma grunder till folktandvårdens samtliga huvudmän. Därest såsom föreslagits åt medicinalstyrelsen inrymmes befogenhet att i särskilda fall medgiva undantag från eljest gällande regler såväl om tjänstgöringsförhållanden som beträffande fördelningen av behandlingstid mellan vuxentandvård och övrig tandvård, bör det bliva möjligt att tillgodose berättigade önskemål från städer utanför landsting i förevarande hänseenden.»

Kungl. Maj:t hade i propositionen föreslagit, att *driftbidraget* till landsting skulle utgå med 9 kronor per behandlat barn och till *städer utanför landsting såsom förut med 4 kronor*.

I första kammaren framlade bl. a. herr Sjö Dahl i Göteborg en motion med

yrkande, att bidragen till städer utanför landsting skulle utgå efter samma grunder som bidragen till landsting.

Statsutskottets förslag innebar i förhållande till Kungl. Maj:ts bl. a. den ändringen, att statsbidraget skulle höjas för landstingen till 16 kronor och för städer utanför landsting till 8 kronor per behandlat barn.

Vid frågans avgörande i riksdagen yttrade den förutnämnde motionären, herr Sjödahl, bl. a. följande: »När man på sin tid kom fram till att icke-landstingsstäderna skulle få lägre bidrag än landstingen, berodde det på att man trodde, att dessa städer skulle ordna folktandvården mer självständigt och efter andra och friare regler än landstingen, och därför fingo de klara en hel del saker på egen hand även ekonomiskt. Sedan visade det sig — det ha folktandvårdssakkunniga bestyrkt — att medicinalstyrelsen, då den fastställt reglementen för dessa städer, helt enkelt åberopat kungörelsen om statsbidrag till folktandvård och förklarar, att den skall vara tillämplig även för dessa städer.

Folktandvårdssakkunniga ha inte velat föreslå särbestämmelser för folktandvården inom berörda städer. Tandvården borde enligt deras mening tillgodoses efter samma linjer som beträffande landstingsområden, och anledning saknades att i ekonomiskt hänseende giva dessa städer en sämre ställning. Detta har inte mig veterligt bestritts i de remissyttranden, som ha kommit in.

Nu kan det kanske sägas, att dessa icke-landstingsstäder ha det ekonomiskt mycket bättre än en del landsting eller landstingen i genomsnitt. Jag vill då erinra om att 1948 utgjorde det genomsnittliga kommunala skatte-trycket för städerna 10 kronor 10 öre och för landskommunerna 10 kronor 4 öre — där är landstingsskatten inberäknad — men de fyra städer, som då hade folktandvård och erhöilo statsbidrag, nämligen Göteborg, Malmö, Hälsingborg och Gävle, hade ett varierande skattetryck från 9 kronor till 11 kronor 10 öre. Medeltalet för dessa fyra städer låg således ungefär på motsvarande höjd som för landstingen. Därför kan icke den större ekonomiska bärigheten hos de städer, som icke tillhöra landsting, anföras som förevändning för att man skall ha andra grunder för statsbidraget till icke-landstingsstäderna än till landstingen.»

Såsom framgår av ovanstående översikt, har det bl. a. framhållits, att differensen i fråga om statsbidragen kunde motiveras med det förhållandet, att städerna utanför landsting vid folktandvårdens ordnande kunde medgivas större frihet och därigenom bättre anpassa organisationen efter lokala förhållanden etc. Som bekant har denna ursprungliga tanke icke på något sätt förverkligats. Fristäderna äro nu lika hårt bundna vid de statliga författningarna som folktandvårdens övriga huvudmän. Under dessa förutsättningar ha fristäderna icke heller möjlighet att vare sig bedriva eller ordna folktandvård ekonomiskt mera fördelaktigt än landstingen.

Vad först beträffar driftomkostnaderna, så kan till belysning härav hänvisas till medicinalstyrelsens senaste i tryck föreliggande årsrapport (för

1954) rörande folktandvårdens verksamhet, ekonomi m. m. (i »Särtryck ur Allmän hälso- och sjukvård år 1954» av kungl. medicinalstyrelsen). Av ifrågavarande rapport (tab. 7 och 8) framgår, att fristädernas sammanlagda arbetstimmar för tandläkare år 1954 utgjorde 227 288 och totalutgifterna (utom för lokaler, städning, värme och lyse) 7 255 000 kr. (Stockholm är ej här medräknat, enär rapporten ej innehåller uppgifter från denna stad, såsom då icke hörande till folktandvårdsorganisationen). Per arbetstimme gör detta en totalkostnad å $(7\,250\,000 : 227\,288)$ ca 32 kr. För samtliga landsting äro under år 1954 motsvarande siffror: för arbetstimmarna 1 512 119 och för totalutgifterna 42 498 000 kr., d. v. s. en totalkostnad per arbetstimme $(42\,498\,000 : 1\,512\,119)$ å ca 28 kr. Vidare kan från samma tabeller bl. a. inhämtas, att huvudmännens egna kostnader (alltså med frånräknande av statsbidrag, årsavgifter, behandlingsavgifter och vissa övriga inkomster) uppgå för de landstingsfria städerna till 5 204 000 kr. och för landstingen till 18 453 000 kr. Slås dessa siffror ut per arbetstimme framgår, att fristädernas egna kostnader utgöra $(5\,204\,000 : 227\,288)$ ca 23 kr. och motsvarande för landstingen $(18\,453\,000 : 1\,512\,119)$ ca 12 kr.

Såsom ovan påpekats ingå i ovanstående totalkostnader ej särskilda kostnader för lokaler (hyror), städning, värme och lyse, då det ännu icke förelagat några uppgifter härom för hela folktandvården. Man bör emellertid med visshet kunna utgå ifrån att nämnda kostnader relativt sett icke äro mindre i fristäderna än i landstingen.

Vad beträffar folktandvårdens ordnande eller anordnande, som det ibland uttryckes, så avses därmed nu närmast anskaffandet, inredningen och utrustningen av polikliniklokaler, eftersom själva organisationen och riktlinjerna för folktandvården äro desamma som för landstingen. Kostnaderna för nämnda ordnande, d. v. s. startkostnaderna för folktandvården, kunna med stor säkerhet beräknas vara större i fristäderna än i landstingen, i synnerhet som icke heller något statligt utrustningsbidrag utgår till fristäderna.

Efter den utveckling som förevarit kan det sålunda knappast påvisas någon friare ställning för folktandvården i fristäderna jämförd med folktandvården i landstingen. Folktandvårdsförfattningarna äro i bägge fallen rättesnören att följa. Det kan ej heller visas, att fristäderna i denna situation kunna vare sig bedriva eller ordna folktandvård ekonomiskt mera fördelaktigt. Med hänsyn härtill föreligga inga bärande skäl för den högst olika fördelningen av statsbidragen mellan landstingen och fristäderna. En framställning från de senares sida om en revidering av hithörande bestämmelser måste alltså betraktas som ett berättigat krav på en jämnare och rättvisare fördelning av kostnadsbördorna för folktandvårdens ordnande och bedrivande.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *medicinalstyrelsen*, *Svenska landstingsförbundet* och *Svenska stadsförbundet* avgivit yttranden, vilka fogats till detta utlåtande (Bilaga 1—3).

Utskottet. Enligt gällande bestämmelser utgår statsbidrag till folktandvård inom landstingsområde i form av dels utrustningsbidrag till tandvårdspoliklinik och dels driftbidrag till barntandvård. Till folktandvård i stad utanför landsting utgår endast driftbidrag till barntandvård med hälften av det för bidraget till landstingen fastställda beloppet.

Som motionärerna framhållit motiverades denna olikhet i statsbidragsgrunderna på sin tid av 1937 års folktandvårdssakkunniga med att städerna skulle komma att erhålla vissa fördelar genom att de icke avsågs skola inordnas under de bestämmelser rörande verksamhetens organisation m. m., vilka skulle gälla för landstingens folktandvård. 1946 års folktandvårdssakkunniga fann det sedermera icke påkallat med några skiljaktiga statsbidragsregler med anledning av att i praktiken samma bestämmelser i fråga om folktandvårdens organisation blivit gällande för både landstingen och de landstingsfria städerna. Vid anmälan av de sakkunnigas förslag i propositionen nr 84 till 1950 års riksdag uttalade föredragande departementschefen att vissa skäl talade för att städerna borde likställas med landstingen i bidragshänseende men att han för det dåvarande icke kunde tillstyrka förslaget därom. Riksdagen gjorde ingen erinran häremot.

Utskottet finner i likhet med både motionärerna och de hörda remissorganen att några sakligt grundade skäl för bibehållande av skiljaktiga statsbidragsregler för landstingen och de landstingsfria städerna med hänsyn till folktandvårdens utveckling icke kan anses föreligga. Frågan om att åstadkomma lika grunder för bidragsgivningen torde emellertid å andra sidan ha en betydande ekonomisk räckvidd. Utskottet är för sin del icke berett att nu göra annat uttalande än att motionärernas förslag bör göras till föremål för närmare överväganden och att uppdrag härutinnan lämpligen synes kunna lämnas de nyligen tillkallade sakkunniga för utredning av vissa frågor rörande folktandvårdens organisation.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 77 och II: 73 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 12 november 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtande nr 157.

*Bilaga 1**Till riksdagens statsutskott*

Genom remiss den 7 mars 1957 har Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att före den 1 maj 1957 till riksdagens statsutskott överlämna utlåtande över remissen bilagda, inom riksdagen väckta och till utskottet hänvisade motion I: 77, likalydande med II: 73, om översyn av gällande bestämmelser angående statsbidrag till folktandvård, ävensom till inrikesdepartementet insända avskrift av samma yttrande.

Med anledning härav får medicinalstyrelsen avgiva följande utlåtande.

I motionen har framhållits, att 1946 års folktandvårdssakkunniga i sitt år 1948 avgivna betänkande beträffande statens bidrag till folktandvården ej funnit erforderligt att föreslå några särbestämmelser för städer, som icke deltaga i landsting, samt förordat, att tandvården därstädes borde tillgodoseas efter samma linjer som gälla med avseende på landstingsområdenas tandvård.

Medicinalstyrelsen uttalade i sitt underdåniga utlåtande den 11 mars 1949 över nämnda betänkande, att styrelsen delade de sakkunnigas uppfattning i frågan rörande statens bidrag till folktandvården.

Under folktandvårdens hittillsvarande utveckling har något behov av skiljaktiga bestämmelser för folktandvården inom landstingen och i städer utanför landsting icke framträtt. Tvärtom har medicinalstyrelsen ytterligare stärkts i sin tidigare uttalade uppfattning. Medicinalstyrelsen tår därför tillstyrka, att en översyn kommer till stånd av gällande författningsbestämmelser rörande folktandvården, i de hänseenden motionen avser.

Medicinalstyrelsen får i anslutning härtill upplysa, att styrelsen i skrivelse den 14 februari 1957 till riksdagens allmänna beredningsutskott angående yttrande över motioner I: 18 och I: 61, likalydande med II: 64, tillstyrkt, att en översyn av nu ifrågakvarande författning i andra avseenden borde komma till stånd.

Avskrift av nämnda skrivelse bilägges.

I handläggningen av detta ärende ha deltagit tjänsteförriktande generaldirektören Björkquist, t. f. byråcheferna Philipson och Dahl, den sistnämnde föredragande. Stockholm den 27 april 1957.

ERIK BJÖRKQUIST

Gunnar M. Dahl

Martin Runald

*Bilaga 2**Till riksdagens statsutskott*

I skrivelse den 5 mars 1957 har ordföranden i riksdagens statsutskott hemställt, att svenska landstingsförbundet ville avgiva utlåtande över två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru Carlqvist m. fl. (I: 77) och den andra inom andra kammaren av fröken Karlsson m. fl. (II: 73) om översyn av gällande bestämmelser angående statsbidrag till folktandvård. Med anledning härav får förbundets styrelse anföra följande.

Förevarande fråga har, som framgår av de remitterade motionerna, behandlats av 1946 års folktandvårdssakkunniga. Dessa uttalade i sitt år 1948 avgivna betänkande, att folktandvården i städerna utanför landsting borde tillgodoses efter samma linjer som i landstingsområdena, och funno icke anledning föreslå några särbestämmelser för berörda städer. Anledning saknades därför enligt sakkunnigas mening att i statsbidragshänseende giva dessa städer en sämre ställning. Statsbidrag föreslogs sålunda skola utgå efter gemensamma grunder till folktandvårdens samtliga huvudmän.

I sitt yttrande över betänkandet den 16 mars 1949 uttalade styrelsen, att den fann det skäligt, att landsting och städer utanför landsting likställas i statsbidragshänseende. Den utveckling, som ägt rum sedan detta yttrande avgavs, har icke givit styrelsen anledning att ändra uppfattning i förevarande fråga. Solna den 19 mars 1957.

För Svenska landstingsförbundets styrelse:

ERIK FAST

Ivar Dahlgren

Bilaga 3

Till riksdagens statsutskott

Sedan Svenska stadsförbundet beretts tillfälle att avgiva utlåtande över två likalydande motioner (I: 77 och II: 73) om översyn av gällande bestämmelser angående statsbidrag till folktandvård, får förbundets styrelse härmed överlämna och för egen del åberopa bifogade yttrande av förbundets sjukvårdsdelegation. Stockholm den 30 april 1957.

Svenska stadsförbundets styrelse

SIXTEN HUMBLE

Till Svenska stadsförbundets styrelse

Sedan ordföranden i riksdagens statsutskott hemställt, att Svenska stadsförbundet före den 1 maj 1957 ville avgiva utlåtande över två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru Carlqvist m. fl. (I: 77) och den andra inom andra kammaren av fröken Karlsson m. fl. (II: 73), om översyn av gällande bestämmelser angående statsbidrag till folktandvård får sjukvårdsdelegationen, efter remiss av ärendet, anföra följande.

Motionärerna ha påtalat att städerna utanför landsting icke i likhet med landstingen erhålla utrustningsbidrag till folktandvårdspolikliniker samt att de erhålla endast hälften av det driftbidrag till barntandvården, som utgår till landstingen.

Såsom framgår av den i motionen lämnade redogörelsen ha alltsedan folktandvårdens tillkomst för städerna utanför landsting gällt särskilda statsbidragsgrunder, som äro mindre gynnsamma än de för landstingen gällande. 1937 års folktandvårdssakkunniga, vilkas betänkande i huvudsak låg till

grund vid utfärdandet av 1938 års statsbidragskungörelse, anförde som skäl för den föreslagna differentieringen av statsbidragsgrunderna bl. a. att städerna skulle erhålla vissa fördelar genom att folktandvården därstädes icke avsågs bli inordnad under de bestämmelser rörande verksamhetens organisation o. d., som skulle gälla i fråga om landstingens folktandvård Sjukvårdsdelegationen saknar anledning att i detta sammanhang gå in på frågan huruvida det anförda skälet för att bidragen till städerna för det dåvarande borde vara lägre i och för sig var hållbart. I likhet med motionärerna konstaterar delegationen att skälet upphörde att äga giltighet så snart kungörelsen blev tillämplig inom städerna, enär vid fastställandet av folktandvårdsplaner för dessa föreskrevs, att verksamheten skulle bedrivas i organisatoriska former, som voro i huvudsak identiska med dem, som gällde för landstingen.

1946 års folktandvårdssakkunniga, vilka tillkallades för en översyn av folktandvårdsorganisationen, drog konsekvenserna av sistnämnda faktiska förhållande genom att i sitt betänkande (SOU 1948:53) föreslå att tandvården i de landstingsfria städerna skulle tillgodoses efter samma linjer som beträffande landstingsområdena samt att med hänsyn härtill statsbidrag skulle utgå efter gemensamma grunder till folktandvårdens samtliga huvudmän. De sakkunnigas förslag biträdades emellertid icke av Kungl. Maj:t. I proposition (nr 84) till 1950 års riksdag med anledning av betänkandet gjorde föredragande departementschefen det uttalandet att vissa skäl talade för att städerna borde likställas med landstingen i bidragshänseende men han ansåg sig likväl — utan att anföra några särskilda skäl — för det dåvarande icke kunna tillstyrka förslaget härom. I anslutning härtill förordade departementschefen att driftbidraget till barntandvården skulle utgå med 9 kronor per behandlat barn till landstingen och med 4 kronor per behandlat barn till städerna samt att bidrag till utrustningskostnaderna för nya tandpolikliniker alltså icke skulle tillkomma städerna. Med bifall till vissa i ärendet väckta motioner höjdes driftbidragsbeloppen av riksdagen till 16 kronor per barn för landstingen och 8 kronor per barn för städerna.

Sjukvårdsdelegationen nödgas således konstatera att vid den senaste behandlingen av statsbidragsfrågan anfördes från statsmakternas sida icke några sakligt grundade skäl för ett bibehållande av olika statsbidragsregler för landstingen och städerna. Enligt delegationens uppfattning kunna, såsom motionärerna också framhållit, några sådana skäl icke heller förbringas. Efter den omläggning av grunderna för driftbidraget till landstingens folktandvård, som jämväl beslöts 1950, utgår statsbidraget numera även till landstingen med ett visst belopp för varje under året fullständigt behandlat barn. Enligt den ursprungliga statsbidragskungörelsen erhöles landstingen bidrag med vissa belopp till avlöning för varje inom distrikts-tandvården tjänstgörande tandläkare och tandsköterska. Såväl för städerna som för landstingen gäller alltså numera att driftsbidraget är direkt knutet till det redovisade resultatet inom barntandvården. Ur rättvisesynpunkt synes det delegationen stötande att städerna såsom bidrag till kostnaderna för barntandvården endast erhåller hälften av det belopp som landstingen uppbära och detta förhållande måste av städerna uppfattas som en undervärdering av deras insatser på detta område.

Med hänsyn härtill anser delegationen det vara en angelägenhet av stor vikt att den av motionärerna föreslagna översynen av statsbidragsbestämmelserna i syfte att utjämna de nuvarande olikheterna i bidragsgivningen snarast möjligt kommer till stånd. Vid denna översyn synes jämväl frågan

om en allmän höjning av bidragets storlek samt vissa spörsmål i övrigt beträffande statsbidragsgrundernas utformning böra upptagas till prövning.

Vad gäller den förstnämnda frågan får delegationen erinra om att det vid folktandvårdens införande förutsattes att kostnaderna för verksamhetens bedrivande skulle uppdelas mellan staten, landstingen och kommunerna samt den taxebundna vuxentandvården så att statens andel skulle komma att utgöra 24 % av den sammanlagda kostnaden. Frånräknades inkomsterna av den taxebundna vuxentandvården skulle statens andel i kostnaden för den med allmänna medel bekostade barntandvården uppgå till omkring 46 %. Genom löne- och prisstegringar m. m. inträdde successivt väsentliga förskjutningar, i denna fördelningsgrund till huvudmännens nackdel. 1946 års folktandvårdssakkunniga föreslogo med anledning härav en förhöjning av driftbidraget till 16 kronor per fullständigt behandlat barn och år i syfte att återställa den år 1937 fastslagna fördelningsprincipen. Beloppet fastställdes, såsom ovan nämnts, att gälla för landstingen, medan städerna utanför landsting erhöles ett till hälften reducerat bidrag. De sakkunnigas förslag om höjning av driftbidraget hade grundats på uppgifter om huvudmännens verkliga kostnader för folktandvården under år 1947. Under den tid som förflutit sedan dess ha väsentliga kostnadsökningar ånyo inträtt och huvudmännen befinna sig på nytt i den situationen att det statliga bidraget icke tillnärmelsevis motsvarar den ursprungligen tänkta andelen i kostnaderna för barntandvården. För att belysa detta förhållande har sjukvårdsdelegationen införskaffat uppgifter beträffande kostnaderna för folktandvården i Stockholms stad under sistförflutna kalenderår. Stadens netto-utgifter för folktandvården, frånräknat kostnader för utrustning av nya tandpolikliniker samt kostnaderna för tandvård åt obemedlade och mindre bemedlade, uppgingo till ca 9,3 milj. kronor. I driftbidrag till barntandvården har staden för samma år uppburit 576 000 kronor, vilket endast motsvarar 6,2 % av nyssnämnda belopp. För distriktstandvården för barn vid skoltandklinikerna uppgingo nettoutgifterna, frånsett kostnaderna för utrustning av nya tandpolikliniker, till runt 4,9 milj. kronor. Driftbidraget för den vid skoltandklinikerna meddelade tandvården uppgick till ca 428 000 kronor, vilket endast motsvarar 8,7 % av utgifterna. Sjukvårdsdelegationen anser att principen att kostnaderna för barntandvården skola med i stort sett lika delar fördelas på staten, å ena, samt landstingen och kommunerna, å andra sidan, alltjämt bör upprätthållas. De anförda siffrorna visa att härför erfordras en väsentlig höjning av det statliga driftbidraget.

Enligt gällande bestämmelser äger ungdom i åldern 16—19 år erhålla 25 % nedsättning av behandlingsavgift enligt folktandvårdstaxan under förutsättning att de underkasta sig systematisk behandling. De kostnader som härigenom uppkomma för det allmänna ha hittills fått bäras av huvudmännen ensamma, eftersom statligt bidrag icke utgår till ungdomstandvården. Sjukvårdsdelegationen anser emellertid att kostnaderna för subventionering av tandvården för ungdomsklientelet böra fördelas efter samma principer som kostnaderna för den avgiftsfria barntandvården och förordar därför att statligt bidrag till dessa kostnader tillerkännas huvudmännen. Därvid bör huvudman, som för ifrågavarande klientel beviljar större nedsättning av behandlingsavgiften än den i författningen föreskrivna, berättigas uppbära ett i motsvarande mån förhöjt statligt bidrag.

Driftbidraget till barntandvården uträknas för närvarande med ledning av antalet under kalenderåret färdigbehandlade barn. Arbetet inom barntandvården bedrivs i huvudsak endast under skolornas läsår och det sy-

nes därför böra övervägas huruvida icke driftbidraget i stället bör anknytas till folktandvårdens arbetsår, som i stort sett sammanfaller med skolåret. Enligt delegationens mening skulle en sådan omläggning av »statsbidragsåret» i vissa hänseenden medföra ett riktigare utfall vid statsbidragsbestämmelsernas tillämpning.

Under åberopande av det anförda får sjukvårdsdelegationen kraftigt tillstyrka, att den i motionerna föreslagna översynen av statsbidragsbestämmelserna för folktandvården snarast kommer till stånd. Stockholm den 18 april 1957.

Å sjukvårdsdelegationens vägnar:

KNUT ANDERSON

C. B. Ericsson